

УДК 796.011.3

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Олег Первачук¹, Артур Одеров¹, Вячеслав Гунченко², Віктор Пономарьов³, Олег Небожук¹, Андрій Мельніков⁴, Віктор Лашта¹, Володимир Андрейчук¹, Ігор Романів¹

¹Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Львів, Україна, stroyova@ukr.net;

²Військовий інститут танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Харків, Україна, slava_021975@ukr.net;

³Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Харків, Україна, var5@ua.fm;

⁴Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, melnikov8080@gmail.com

<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2024-01-10-17>

Анотації

Актуальність. Успіх виконання завдань військово-професійної діяльності залежить від особливостей процесу навчання та виховання воїнів, які потрібно будувати з урахуванням певних методів впливу й особливостей військовослужбовців. Умови ведення бойових дій військовослужбовцями ЗС України на території держави проти агресора РФ та підтримання належного рівня бойової готовності військовослужбовців вимагають нових підходів щодо вдосконалення засобів навчання, виховання й формування у воїна фізичної та психологічної підготовленості до дій у складних умовах із метою успішного виконання завдань військово-професійної діяльності. Отже, актуальним питанням залишається формування й взаємозв'язок завдань військово-професійної підготовки та фізичної підготовленості військовослужбовців. **Мета роботи** – проаналізувати й визначити вплив розвитку фізичних якостей та військово-прикладних навичок військовослужбовців на ефективність виконання завдань військово-професійної діяльності. **Методи** дослідження – аналіз наукової й методичної літератури за темою дослідження, тестування, методи математичної статистики. **Результати.** Установлено, що фізично підготовлені воїни більш маневрені на полі бою (на 20–35 %), успішно виконують завдання та нормативи бойової підготовки (на 15–20 % швидше), аніж воїни з низьким рівнем фізичної підготовленості. Отримані дані низького рівня бойової готовності вказують на недостатню морально-психологічну готовність до перенесення значних фізичних і психологічних навантажень в умовах бойової обстановки як на предметах бойової підготовки, так і на фізичній підготовці. Виявлено, що функціональний стан організму та відмінний розвиток основних фізичних якостей позитивно впливають на основні показники боєготовності особового складу й суттєво відображаються на результатах під час ефективного виконання завдань військово-професійної діяльності. **Висновки.** Проведені дослідження дали змогу з'ясувати, що відмінний фізичний стан є невід'ємною складовою частиною якісного та успішного виконання завдань за призначенням відповідно до займаної посади й фундаментом їх боєготовності.

Ключові слова: бойова підготовка, військово-професійна діяльність, фізична підготовка, функціональний стан, фізичний стан.

Oleh Pervachuk, Artur Oderov, Vyacheslav Hunchenko, Viktor Ponomarov, Oleh Nebozhuk, Andrii Melnykov, Viktor Lashta, Volodymyr Andreychuk, Ihor Romaniv. Interrelation of Military Professional Training and Physical Fitness of Servicemen. Topicality. The success of military professional activity depends on the peculiarities of the process of training and education peculiarities, which must be created using the certain methods of influence and characteristics of military personnel. The conditions of combat operations of the Armed Forces of Ukraine against the aggressor of the Russian Federation and the maintenance of an appropriate level of combat readiness of servicemen require new approaches to improving the means of training, education and formation of soldier's physical and psychological readiness to act in difficult conditions in order to successfully perform military professional activities. Thus, the formation and interconnection of the military professional training tasks and servicemen's physical fitness remains an urgent issue. **The Purpose** to analyze and determine the impact of the development of physical qualities and military-applied skills of servicemen on the effectiveness of performing military and professional tasks. **Methods.** Analysis of scientific and methodological literature, testing, and methods of mathematical statistics have been used in the research. **Results.** It has been established that physically trained soldiers are more maneuverable on the battlefield (by 20–35 %), successfully perform combat training tasks and standards (by 15–20 % faster) than soldiers with a low level of physical fitness. The data obtained on the low level of combat preparedness indicate insufficient moral and psychological readiness to endure significant physical and psychological stress in a combat situation, both in

combat training and physical training. It has been found that the functional state of the body and the excellent development of basic physical qualities have a positive effect on the main indicators of combat readiness of personnel and significantly affect the results of the effective performance of military and professional activities. **Conclusions.** The research made it possible to find out that excellent physical condition is an integral part of the quality and successful performance of assigned tasks in accordance with the position held and the foundation of their combat readiness.

Key words: combat training, military professional activity, physical training, functional state, physical condition.

Постановка проблеми. Аналіз ведення бойових дій військовослужбовцями ЗС України на території нашої держави та в «гарячих» точках планети, дослідження науковців, досвід локальних війн, беззаперечно, указують на особливе й важливе значення фізичного стану з метою успішного, якісного та ефективного виконання бойових завдань відповідно до займаних посад. Ряд науковців [11; 17] доводять, що фізичний стан вважається саме тим фундаментом, який забезпечує всі компоненти боєготовності воїна сьогодення. Це насамперед зумовлено тим, що постійний розвиток основних фізичних якостей певною мірою забезпечує та визначає загальну спроможність захисників виконувати певні окремі рухові дії, а також залучатися до виконання завдань у більш складних ситуаціях.

Отже, виникає проблема в професійній готовності військовослужбовців до виконання завдань сучасного бою. Відомо, що одним із таких питань є вивчення та вдосконалення їхньої фізичної й психологічної готовності як однієї з головних складових частин професійної діяльності воїна [2; 14].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Відомо, що діяльність людини відбувається та пов'язана з функціонуванням усіх систем її організму, що, урешті, зводиться до м'язового руху. Військово-професійна діяльність військовослужбовців силових структур передбачає певні фактори, які характеризуються екстремальними діями й підвищеними вимогами до всіх систем організму [6; 10; 16].

Військово-професійна діяльність військовослужбовців – це комплекс заходів, пов'язаний із підготовкою до участі у веденні бойових дій, управління діями військового колективу, навчання та виховання підпорядкованого особового складу й постійне вдосконалення професійних навиків і вмій [8].

Водночас науковці наголошують, що під час заходів бойової підготовки потрібно формувати важливі особисті якості воїна, які в перспективі забезпечать успішне виконання завдань за бойового призначення, особливо в екстремальних умовах, і які ґрунтуються на педагогічних основах фізичної підготовки (збільшення тренувань, стійкість до несприятливих чинників, підтримання здорового способу життя, постійний розвиток та вдосконалення фізичних якостей тощо) [7; 13].

Однак проведений аналіз наукових праць провідних учених [9; 15] свідчить, що в процесі навчання й виховання особового складу не враховані терміни підготовки, показники професійної підготовки та фізичної підготовленості щодо пришвидшення готовності військовослужбовців до виконання завдань відповідно до займаної посади й передусім цей факт стосується воїнів, призваних за мобілізацією.

Тому виникає потреба в обґрунтуванні та перевірці ефективності впливу фізичної підготовленості на рівень показників виконання завдань військово-професійної діяльності військовослужбовців різних спеціальностей.

Мета дослідження – проведення аналізу й визначення впливу розвитку основних фізичних якостей і військово-прикладних навичок військовослужбовців на ефективність виконання завдань військово-професійної діяльності.

Матеріал і методи. Під час експерименту використано комплекс наукових методів дослідження: аналіз наукової та методичної літератури, тестування, методи математичної статистики. У дослідженні брали участь 133 військовослужбовці Національної академії сухопутних військ, які навчаються за спеціальністю «Механізовані та танкові підрозділи», віком 17–23 роки.

Тестування рівня фізичної підготовленості військовослужбовців проводили на навчально-польовій базі Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного за основними вправами відповідно до наказу міністра оборони України від 05 серпня 2021 р. № 225 «Про затвердження Інструкції з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України» (ІФП) та відповідно до «Збірника нормативів бойової підготовки Сухопутних військ» та «Курсу стрільб з стрілецької зброї та бойової техніки» [3; 5].

Долання загальноконтральної смуги перешкод. Порядок виконання вправи відповідали вимогам ІНФП-21. Дистанція – 400 м. Форма одягу – військова з головним убором і поясным ремнем. Надавалась одна спроба. Результат фіксували електронним секундоміром (точність – 0,1 с), марка «CASIO». *Стрільба з автомата, точність стрільби.* Виконували з положення лежачи з АКМ. Для виконання

вправи надавалося дев'ять патронів. Відстань до мішеней: грудна фігура – 75 м, кулеметне гніздо – 100 м, ростова фігура – 125 м, вправу виконують короткими чергами. Результат – улучення у дві з трьох мішеней або в третю. *Завантаження боєкомплекту.* Екіпаж БМП, навідник кулемета й водій (механік-водій) БТР з індивідуальною зброєю у вихідному положенні на відстані 4 м від машини. Люки (двері) причинені. Боєкомплект підготовлений до укладки в коробках, які розміщені за 1 м від машини: а) повного боєкомплекту. Час відраховують від команди «До укладки боєкомплекту приступити» до доповіді командира «Готово». Оцінювальні показники визначали за часом виконання вправи: «відмінно» – 1 хв 05 с; «добре» – 1 хв 10 с; «відмінно» – 1 хв 25 с; б) скороченого боєкомплекту. Укладка трьох пострілів до гармати, ПТРК, стрічки, зарядженого 50 патронами (для БМП-2, БМП-3, крім того, 15 патронів до гармати). Оцінювальні показники визначали за часом виконання вправи: «відмінно» – 5 хв; «добре» – 5 хв 30 с; «відмінно» – 6 хв. *Оформлення поодинокого окопу для стрільби лежачи.* Військовослужбовець розташований на відстані не менше ніж 50 м від указаної вогневої позиції. Завдання на її заняття поставлене. Командир відділення подає команду (сигнал) «До бою». Військовослужбовець, одержавши команду (сигнал), потай висувається двома перебіжками по 15 м, переповзанням по-пластунськи – 20 м до укриття, займає його, готується до бою й доповідає: «До бою готовий». Час відраховується від команди (сигналу) «До бою» до доповіді військово-службовця про готовність. Оцінювальні показники визначали за часом виконання вправи: «відмінно» – 1 хв 20 с; «добре» – 1 хв 30 с; «відмінно» – 1 хв 50 с.

Тестування проводили під керівництвом викладачів кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту й викладачів із вогневої (тактичної) підготовки. Усі учасники нашого дослідження дали свою інформовану згоду на участь в експерименті. Дослідження проводили та виконувалися відповідно до етичних стандартів Гельсінської декларації.

Використано статистичні параметри: середнє арифметичне – \bar{X} , його помилку – m , стандартне відхилення – S . Оцінка достовірності відмінностей оцінювалася за критерієм t -критерій Стьюдента – для визначення відмінності двох середніх, відповідно, у випадку нормального й відмінного від такого розподілів індивідуальних значень у кожній вибірці. Базовим був 5-відсотковий рівень значущості ($p < 0,05$). Під час аналізу даних усередині вибірки використовували значення цих критеріїв для пов'язаних вибірок, під час аналізу даних різних груп – для непов'язаних вибірок [1; 12].

Результати дослідження. Проведене нами дослідження в польових умовах засвідчило, що фізично підготовлені воїни механізованих підрозділів маневрені дії на полі бою виконують швидше на 20–35 %, аніж воїни, які характеризуються низьким рівнем фізичної підготовленості. Виконання нормативів професійної підготовки, що пов'язані з роботою на техніці (посадка, висадка), зайняття бойових положень (позицій) у полі та в приміщеннях, швидкісна їх зміна, прискорення, перебіжки, переповзання вказують на те, що якісно й успішно виконують завдання та нормативи військово-службовці, які оцінені на оцінку «добре» з фізичної підготовки (на 15–20 % швидше), аніж воїни з низьким рівнем розвитку основних фізичних якостей.

Проведений порівняльний аналіз бойових показників артилерійських підрозділів із добрим фізичним розвитком основних фізичних якостей щодо приведення гармати в бойове положення (наводка, заряджання, піднесення боєприпасів на вогневі позиції й інші дії бойової підготовки) засвідчив, що виконання цього нормативу відбувається захисниками швидше, управніше та точніше, аніж військовослужбовцями, які фізично підготовлені слабше. Отримані дані та наявні спостереження в процесі польового виходу з виконання бойових нормативів проявляються також під час виконання різноманітних дій професійної діяльності, у процесі фізичного й психічного навантаження, які відчувають військовослужбовці на практичних заняттях із вогневої, тактичної, інженерної підготовки. Свідченням відмінної фізичної підготовленості фахівців артилерійських розрахунків і підрозділів є успішне ведення прицільного пострілу та стрільби (на 20 % краще), ураженням цілі противника й досягнення мети поставленого бойового завдання.

Щодо аналізу виконання практичних бойових нормативів фахівцями танкових підрозділів ми дійшли висновку про позитивний вплив відмінного фізичного стану на результат виконання поставленого завдання. Дані дослідження вказують на те, що добре фізично підготовлені та розвинені захисники-танкісти значно управніше й точніше ведуть стрільбу зі штатної зброї, уражають ціль і виконують маневрені дії в умовах, максимально наближених до бойових. У процесі багатоденних бойових на-вчань установлено, що швидкість та точність ведення стрільби танкістів із відмінним рівнем фізичної підготовленості в наступі більш точний і швидкий, що забезпечує в подальшому успішне виконання

поставленого завдання та завдання поразки умовному противнику. Саме такий високий рівень розвитку основних фізичних якостей дає змогу водіям-механікам не лише швидше виконувати маневри й дії, пов'язані з обслуговуванням закріпленої техніки, але й більш якісно та ефективно (точно й швидко) керувати технікою в умовах складної бойової обстановки.

Проведене нами дослідження засвідчило, що, незважаючи на особливості та умови професійної діяльності фахівців різних спеціальностей, її успішність, ефективність і якість залежатимуть від рівня бойової, фізичної та психологічної підготовки. Отримані дані підтверджуються результатами виконання взаємопов'язаних нормативів із фізичної й вогневої підготовки військовослужбовцями під час планових польових виходів на навчально-польовій базі (табл. 1).

Таблиця 1

Результати виконання нормативів військово-професійної діяльності під час польового виходу, (n= 66)

	Перша група (n=32)			Друга група (n=34)			Р 1гр. – 2 гр. до навч.	Р 1гр. – 2 гр. після навч.
	до навч.	Р поч.–кін.	після навч.	до навч.	Р поч.–кін.	після навч.		
Долання загально-контрольної смуги перешкод, с								
X̄	129	t=0,17	131	138	t=4,01	166	t=1,04	t=4,56
σ	37,54		37,79	33,47		22,64		
m	6,64		6,68	5,74		3,88		
Стрільба з автомата, оч.								
X̄	68	t=0,38	67	66	t=7,02	42	t=0,68	t=7,04
σ	16,74		16,51	15,92		11,04		
m	2,96		2,92	2,73		1,89		

Аналіз показників виконання нормативів указує на значну перевагу краще фізично підготовлених воїнів, аніж виконання тих самих нормативів військовослужбовцями з низьким рівнем фізичної підготовленості. Як видно з табл. 1, у військовослужбовців із низьким рівнем розвитку фізичних якостей результати подолання ЗКВ на смугі перешкод погіршилися на 28 с (20 %, $p > 0,001$), у той час як у воїнів із відмінною фізичною підготовленістю результати погіршилися лише на 1 % ($p > 0,05$). Причиною таких результатів, на нашу думку, є невідповідність організму більшості силовиків до виконання і перенесення значних фізичних і психологічних навантажень упродовж певного проміжку часу військово-професійної діяльності. Водночас зазначимо, що навчальні заняття під час польового виходу воїнів проводилися не завжди з максимальним навантаженням, що, своєю чергою, вимагають умови сучасного бою.

Результати виконання практичної стрільби з автомата Калашникова засвідчили значну перевагу у враженні мішені військовослужбовцями з відмінним рівнем фізичної підготовленості ($p > 0,001$). Наприкінці польового виходу військовослужбовці з низьким рівнем фізичної підготовленості показали на 50 % менше можливих влучень у ціль. Такий чинник указує й підтверджує недостатню морально-психологічну готовність до перенесення значних фізичних і психологічних навантажень в умовах бойової обстановки.

За результатами дослідження встановлено, що в процесі польового виходу фахівці танкових військ із відмінними показниками у фізичній підготовці під час тривалого виконання бойового завдання в герметично закритих об'єктах (енерговитрати коливалися від 2762 до 2814 ккал/доб.) показали набагато кращі результати з виконання поставленого завдання, на відміну від військовослужбовців, які мали низький рівень підготовленості (табл. 2, 3).

Доведено, що перенесення навичок і вмінь (підготовленість, досвід, тренуваність) позитивно впливає на весь цей процес показників фізичного стану захисників та складові частини боєготовності. Так, саме від належного фізичного стану фахівців операторів радіолокаційних станцій залежить швидкість виявлення БПЛА противника і їх подальше знищення, а це забезпечує виконання бойових завдань структурними підрозділами в умовах сучасного бою. Тому військовослужбовці, які добре фізично підготовлені, приблизно на 50 % менше припускаються помилок, на відміну від військовослужбовців із низьким рівнем фізичної готовності й функціональних можливостей.

Таблиця 2

Результати виконання нормативів бойової підготовки військовослужбовцями танкістами під час польового виходу, (n= 67)

Перша група (n=29)			Друга група (n=38)		
до навч.	зміни.	після навч.	до навч.	зміни	після навч.
Завантаження боскомплекту, %					
100	20	80	100	60	40
Точність стрільби, %					
100	25	75	100	45	55
Час виконання вогневого завдання, %					
100	117	17	100	237	137

Таблиця 3

Результати виконання нормативів бойової підготовки військовослужбовців піхотинців під час польового виходу, (n= 66)

	Перша група (n=32)			Друга група (n=34)		
	до навч.	зміни	після навч.	до навч.	зміни.	після навч.
Воєнізований крос на 3 км, хв, с						
×	14,13	0,18	14,31	14,18	0,53	14,61
m	2,1		1,9	2,6		2,8
Стрільба з автомата, оч.						
×	54	6	48	51	24	27
m	1,9		2,4	2,3		3,8
Оформлення поодинокого окопу для стрільби лежачи, с						
×	514	17	531	519	16	535
m	0,9		0,7	0,6		1,1

Позитивний вплив розвитку основних фізичних якостей та фізичної підготовленості військовослужбовців відображаються й специфіці роботи фахівців льотних спеціальностей. Доведено, що фізично підготовлені льотчики набагато краще та з упевненістю використовують маневрені можливості літака-винищувача в повному обсязі, чого не скажеш про гірше фізично підготовлених льотчиків (лише 65 % використовують маневрені можливості літака).

Отже, військовослужбовці з відмінними показниками фізичного розвитку не лише на високому рівні зберігають і підтримують інтенсивність виконання завдань військово-професійної діяльності під впливом фізичних навантажень та психічних напружень, але й швидше засвоюють знання, навички й уміння, які потрібні в подальшій професійній діяльності. Отже, важливу роль під час виконання бойових завдань відіграє взаємозв'язок фізичної та бойової підготовки.

Дискусія. Нами підтверджено наукові дослідження А. Одерова, С. Романчука, О. Лещінського, що виконання військовослужбовцями завдань професійної діяльності постійно супроводжується загрозою й підвищеним ризиком для життя та здоров'я кожного військовослужбовця. Науковці В. Афонін, М. Кузнецов, Л. Шлямар [4; 10; 13] наголошують, що саме фізична підготовка забезпечує формування у воїнів упевненості й волі до перемоги, зміцнює згуртованість підрозділів, формує психологічну підготовленість та впевненість під час виконання екстремальних завдань сучасного бою.

У роботах В. Борисенка, В. Утенка, О. Ролюка, О. Воронцова й ін. підтверджено, що система навчання фізичної підготовки повинна бути побудована таким чином, щоб допомагати військовослужбовцям психологічно бути готовими до виконання завдань військової служби [8; 16].

За результатами наших досліджень визначено, що головна мета Інструкції з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України полягає в розвитку військовослужбовців, які фізично здатні й готові виконувати свої службові завдання або брати участь у бойових діях. Для досягнення цієї

мети керівники використовують таку систему навчання фізичної підготовки, щоб насамперед прагнути до розвитку сили, витривалості та мобільності (швидкості) [3; 5]. Доведено, що фізична підготовка допомагає військовослужбовцям і підрозділам фізично бути успішними у виконанні завдань військово-професійної підготовки [4; 7].

На нашу думку, значення показників фізичного стану, психологічної готовності й розвитку основних фізичних якостей воїна, безперечно, відіграє важливу роль у їх готовності до виконання завдань бойової діяльності. Функціональний стан організму та відмінний розвиток основних фізичних якостей тією чи іншою мірою позитивно впливають на основні показники боєготовності особового складу й суттєво відображаються на результатах під час ефективного виконання завдань за призначенням відповідно до займаної посади.

Висновки. Проведене дослідження взаємозв'язку військово-професійної підготовки й фізичної підготовленості військовослужбовців показало, що від відмінного фізичного стану залежить успішне та ефективно виконання завдань військово-професійної діяльності. Аналіз виконання нормативів на польових виходах засвідчив, що фізично підготовлені майбутні офіцери механізованих підрозділів виконують більш маневрені дії на полі бою (на 20–35 %) і швидше виконують поставлене завдання; воїни-артилеристи швидше здійснюють прицільний постріл та ведуть стрільбу на 20 % ефективніше, аніж воїни, які характеризуються низьким рівнем фізичної підготовленості.

Джерела та література

1. Галаманжук Л. Л., Єдинак Г. А. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Друк. «Руга», 2019. 154 с.
2. Гусак О. Д. [та ін.]. Роль фізичної підготовки у вирішенні завдань психологічної підготовки військовослужбовців. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 4. С. 61–65.
3. Інструкція з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України. *Наказ міністра оборони України від 05.08.2021 р. № 225*. Київ, 2021. 234 с.
4. Лещинський О. В., Первачук О. І., Бабич М. О. [та ін.]. Якість військово-професійної підготовки курсантів – як складова успішного виконання спеціальних завдань. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2023. № 3(161). С. 131–135. [https://doi.org/10.3192/NPU-nc.series15.2023.03\(161\).30](https://doi.org/10.3192/NPU-nc.series15.2023.03(161).30)
5. Настава з фізичної підготовки Сухопутних військ Збройних сил України (2022). *Наказ командувача Сухопутних військ Збройних сил України від 14.02.2022р. № 36-ОД*. Київ, 2022. 94 с.
6. Одеров А., Анохін Є., Кузнецов М., Дух Т. [та ін.]. Аналіз динаміки фізичної підготовленості вступників до закладів вищої військової освіти різних років вступу. *Волинський національний ун-т ім. Лесі Українки*. 2022. № 2(58). С. 43–51. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-43-5>.
7. Одерова О. В., Гульоватий О. І. [та ін.]. Роль фізичного стану військовослужбовців у забезпеченні їх готовності до бойової діяльності. *Фізична підготовка особового складу Збройних сил, інших військових формувань та правоохоронних органів України: досвід, сучасність, проблеми та перспективи розвитку: матеріали наук.-метод. конф.* 26–28 лист. 2014 р. Київ: МОУ, 2014. С. 84–91.
8. Ролюк О., Воронцов О., Яворський А. [та ін.]. Фізичні навантаження військовослужбовців у сучасному бою. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2017. № 6(90). С. 47–52.
9. Романчук С., Небожук О., Климович В. [та ін.]. Формування військово-прикладних навичок студентів закладів вищої освіти в процесі фізичного виховання. *Волинський національний ун-т ім. Лесі Українки*. 2023. № 1(61). С. 54–63. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2023-01-54-63>.
10. Романчук С. В., Афонін В. М., Сидорко О. Ю. [та ін.]. Дослідження рівня фізичної підготовленості курсантів-артилеристів. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2022. Т. 7, № 5 (39). С. 319–327. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.05.319>.
11. Романчук С. В., Шлямар І. Л. Взаємозв'язок фізичної і професійної підготовки курсантів, які навчаються за спеціальністю «Управління діями механізованих підрозділів». *Сучасний стан та перспективи розвитку фізичної підготовки військовослужбовців в системі бойового навчання військ (сил) Збройних сил та інших силових структур України: матеріали наук.-метод. конф.* 28–29 лист. 2013 р. Київ: МОУ, 2013. С. 64–69.
12. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Друк. «Руга», 2012. 280 с.
13. Шлямар І. Динаміка фізичної підготовленості військовослужбовців військової служби за контрактом механізованих підрозділів. *Молода спортивна наука України*. 2015. № 19(2). С. 320–324.
14. Oderov A., Klymovych V., Korchagin M., Olkhovyi O., Motivation of forming students healthcare culture on principles of interdisciplinary integration. *SportMont Journal*. 2019. № 17(3). P. 79–83. <https://doi.org/10.26773/smj.191017>.

15. Oderov A., Kuznetsov M., Pohrebniak D., Indyka S., Bielikova N. Analysis of the level of physical fitness of cadets of the Military College of Sergeants at the stage of primary. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*. 2022. № 5(1). P. 93–102. <http://dx.doi.org/10.16926/sit.2022.01.05>.
16. Olkhovyi O., Korchagin M., et.al. The Influence of the System of Physical Education of Higher Educational School on the Level of Psychophysiological Qualities of Young People. *SportMont Journal*. 2019. № 17(2). P. 93–97. <https://doi.org/10.26773/smj.190616>.
17. Romanchuk S., Nebozhuk O. et.al. Analysis of the dynamics of physical development of cadets as a result of the application of crossfit equipment. *Slobozhansky scientific and sports bulletin*. 2022. № 26(4). P. 133–140. <https://doi.org/10.15391/snsv.2022-4.006>.

References

1. Halamanzhuk, L. L., Yedynak, H. A. (2019). *Osnovy naukovykh doslidzhen [Fundamentals of scientific research]: navch.-metod. posib.* Kamianets-Podilskyi: Drukarnia «Ruta», 154 p. (in Ukrainian).
2. Husak, O. D. [et. al.] (2011). Rol fizychnoi pidhotovky u vyrishenni zavdan psykholohichnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtiv [The Role of Physical Training in Solving the Problems of Psychological Training of Military Personnel]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*, 4, 61–65 (in Ukrainian).
3. Instruksiiia z fizychnoi pidhotovky v systemi Ministerstva oborony Ukrainy [Instruction on physical training in the system of the Ministry of Defense of Ukraine]. *Nakaz Ministra oborony Ukrainy vid 05.08.2021, № 225*. Kyiv, 2021, 234 p. (in Ukrainian).
4. Leshchynskiy, O. V., Pervachuk, O. I., Babych, M. O. [et. al.] (2023). Yakist viiskovo-profesiinoi pidhotovky kursantiv – yak skladova uspishnoho vykonannia spetsialnykh zavdan [The quality of military professional training of cadets as a component of successful performance of special tasks]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*, 3(161), 131–135. [https://doi.org/10.92/NPU-nc.series15.2023.03\(161\).30](https://doi.org/10.92/NPU-nc.series15.2023.03(161).30) (in Ukrainian).
5. Nastanova z fizychnoi pidhotovky Sukhoputnykh viisk Zbroinykh Syl Ukrainy (2022). [Guidelines for Physical Training of the Land Forces of the Armed Forces of Ukraine]. *Nakaz komanduvacha Sukhoputnykh viisk Zbroinykh Syl Ukrainy vid 14.02.2022 r. № 36-OD*. Kyiv, 94 p. (in Ukrainian).
6. Oderov, A., Anokhin, Ye., Kuznetsov, M., Dukh, T. [et. al.] (2022). Analiz dynamiky fizychnoi pidhotovlenosti vstupnykiv do zakladiv vyshchoi viiskovoi osvity riznykh rokiv vstupu [Analysis of the Dynamics of Physical Fitness of Applicants to Higher Military Education Institutions of Different Years of Entry]. *Volynskiy natsionalnyi un-t im. Lesi Ukrainky*, 2(58), 43–51. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-43-5> (in Ukrainian).
7. Oderova, O. V., Hulovatyi, O. I. [et. al.] (2014). Rol fizychnoi stanu viiskovosluzhbovtiv u zabezpechenni yikh hotovnosti do boiovoi diialnosti [The role of physical condition of military personnel in ensuring their readiness for combat]. *Fizychna pidhotovka osobovoho skladu Zbroinykh syl, inshykh viiskovykh formuvan ta pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy: dosvid, suchasnist, problemy ta perspektyvy rozvytku*. Materialy nauk.-metod. konf., 26–28 lystopada 2014. Kyiv: MOU, 84–91 (in Ukrainian).
8. Roliuk, O., Vorontsov, O., Yavorskyi, A. [et. al.] (2017). Fizychni navantazhennia viiskovosluzhbovtiv u suchasnomu boiu [Physical Exercise of Military Personnel in Modern Combat]. *Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu*, 6(90), 47–52 (in Ukrainian).
9. Romanchuk, S., Nebozhuk, O., Klymovych, V. [et al.] (2023). Formuvannia viiskovo-prykladnykh navychok studentiv zakladiv vyshchoi osvity v protsesi fizychnoho vykhovannia [Formation of Military Applied Skills of Students of Higher Education Institutions in the Process of Physical Education]. *Volynskiy natsionalnyi un-t im. Lesi Ukrainky*, 1(61), 54–63. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2023-01-54-63> (in Ukrainian).
10. Romanchuk, S. V., Afonin, V. M., Sydorko, O. Iu. [et al.] (2022). Doslidzhennia rivnia fizychnoi pidhotovlenosti kursantiv-artylerystiv [Study of the level of physical fitness of artillery cadets]. *Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu*, 7, 5 (39), 319–327. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.05.319> (in Ukrainian).
11. Romanchuk, S. V., Shliamar, I. L. (2013). Vzaiemozviazok fizychnoi i profesiinoi pidhotovky kursantiv, yaki navchaiutsia za spetsialnistiu «Upravlinnia diiamy mekhanizovanykh pidrozdiliv» [Interrelation of physical and professional training of cadets studying in the specialty «Management of actions of mechanized units»]. *Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku fizychnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtiv v systemi boiovoho navchannia viisk (syl) Zbroinykh syl ta inshykh sylovykh struktur Ukrainy*. Materialy nauk.-metod. konf. 28–29 lystopada 2013. Kyiv: MOU, 64–69 (in Ukrainian).
12. Shyian, B. M., Yedynak, H. A., Petryshyn, Yu. V. (2012). Naukovi doslidzhennia u fizychnomu vykhovannia ta sporti [Scientific research in physical education and sports]: navch. posib. Kamianets-Podilskyi: Drukarnia «Ruta», 280 p. (in Ukrainian).
13. Shliamar, I. (2015). Dynamika fizychnoi pidhotovlenosti viiskovosluzhbovtiv viiskovoi sluzhby za kontraktom mekhanizovanykh pidrozdiliv [Dynamics of physical fitness of servicemen of military service under the contract of mechanized units]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*, 19(2), 320–324 (in Ukrainian).

14. Oderov, A., Klymovych, V., Korchagin, M., Olkhovyi, O. [et al.] (2019). Motivation of forming students healthcare culture on principles of interdisciplinary integration. *SportMont Journal*, 17(3), 79–83. <https://doi.org/10.26773/smj.191017> (in English).
15. Oderov, A., Kuznetsov, M., Pohrebniak, D., Indyka, S., Bielikova, N. (2022). Analysis of the level of physical fitness of cadets of the Military College of Sergeants at the stage of primary. *Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe*, 5(1), 93–102. <http://dx.doi.org/10.16926/sit.2022.01.05> (in English).
16. Olkhovyi, O., Korchagin, M., [et al.] (2019). The Influence of the System of Physical Education of Higher Educational School on the Level of Psychophysiological Qualities of Young People. *SportMont Journal*, 17(2), 93–97. <https://doi.org/10.26773/smj.190616> (in English).
17. Romanchuk, S., Oderov, A., Nebozhuk, O. [et al.] (2022). Analysis of the dynamics of physical development of cadets as a result of the application of crossfit equipment. *Slobozhansky scientific and sports bulletin*, 26(4), 133–140. <https://doi.org/10.15391/snsv.2022-4.006> (in English).

Стаття надійшла до редакції 03.01.2024 р.